



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 449/2017-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. septembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, Námestie Ľudovíta Štúra 1, Bratislava, zastúpeného Advokátskou kanceláriou ECKER – KÁN & PARTNERS, s. r. o., Námestie Martina Benku 9, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Matej Kán, substitučne zastúpenou advokátskou kanceláriou SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. David Soukeník, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Okresného súdu Košice I č. k. 26 R 3/2016-756 zo 6. júna 2017 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky **o d m i e t a** pre nespĺnenie zákonom predpísaných náležitostí.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. augusta 2017 doručená sťažnosť Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len

„sťažovateľ“ alebo „ministerstvo“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 26 R 3/2016-756 zo 6. júna 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažnosť smeruje proti uzneseniu okresného súdu, ktorým okresný súd v reštrukturalizačnom konaní vedenom pod sp. zn. 26 R 3/2016 rozhodol o nahradení súhlasu s prijatím reštrukturalizačného plánu dlžníka [REDACTED] (ďalej len „dlžník“), skupín veriteľov (skupiny pre zabezpečenú pohľadávku ministerstva, skupiny pre nezabezpečené verejnoprávne pohľadávky a skupiny pre popreté nezabezpečené pohľadávky), potvrdil reštrukturalizačný plán dlžníka a ukončil jeho reštrukturalizáciu.

3. Sťažovateľ v podstatnej časti svojej sťažnostnej argumentácie namieta závery okresného súdu o splnení zákonných dôvodov na nahradenie súhlasu skupín veriteľov s prijatím reštrukturalizačného plánu podľa § 152 ods. 1 a 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) a splnení dôvodov na potvrdenie plánu podľa § 153 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, resp. absencii dôvodov na zamietnutie plánu podľa § 154 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

4. Podľa sťažovateľa v reštrukturalizačnom konaní došlo k niekoľkým podstatným porušeniam zákona, ako aj k podvodnému konaniu, ktoré zakladajú dôvod na zamietnutie plánu v zmysle § 154 ods. 1 písm. a) a b) zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Konkrétne podľa sťažovateľa došlo k porušeniu:

- § 109 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii tým, že dlžník uviedol a znalec akceptoval nepravdivé informácie týkajúce sa ekonomického a technického stavu dlžníka, čím reštrukturalizačný znalecký posudok nezobrazil skutočný stav podniku dlžníka,

- § 124 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, keď reštrukturalizačný správca nepreskúmal niektoré prihlásené pohľadávky s náležitou starostlivosťou, keď akceptoval – nepoprel pohľadávky prihlásené z titulu zmlúv o pôžičkách bez skúmania rozhodných skutočností,

- § 124 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, keď správca neinformoval sťažovateľa o spôsobe vybavenia jeho podnetu, ktorým navrhoval popretie týchto pohľadávok,

- § 127 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého je člen veriteľského výboru povinný konať v spoločnom záujme všetkých veriteľov; porušenie tohto ustanovenia videl sťažovateľ v koordinovanom postupe veriteľov odvodzujúcich svoje práva od pohľadávok pôvodne patriacich inému veriteľovi a pred začatím reštrukturalizačného konania rozdelením a postúpením ich nadobudli siedmi noví veritelia, čím sa vytvoril výhodnejší pomer ich hlasov pri prijímaní rozhodnutí v konaní,

- § 126 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii; podľa sťažovateľa boli v rozpore s § 126 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii priznané hlasovacie práva veriteľom tzv. podriadených pohľadávok z dôvodu, že pred začatím reštrukturalizačného konania išlo o pohľadávky patriace osobám spriazneným s dlžníkom (úpadcom).

5. Tieto porušenia zákona a podvodné konanie sťažovateľ namietal podaním námietok v reštrukturalizačnom konaní a zaoberal sa nimi okresný súd v napadnutom uznesení, pričom podľa sťažovateľa sa s týmito námietkami okresný súd nevysporiadal dostatočne a správne a svoje závery náležite neodôvodnil.

6. Rovnako podľa sťažovateľa okresný súd urobil nesprávne a nedostatočne odôvodnené závery týkajúce sa nezistenia dôvodu na zamietnutie reštrukturalizačného plánu podľa § 154 ods. 1 písm. g) zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý zakotvuje požiadavku minimálne 50 %-nej miery uspokojenia nezabezpečených pohľadávok podľa plánu. Sťažovateľ spochybňuje (obdobne ako vo svojich námietkach podaných v reštrukturalizačnom konaní) v pláne deklarovanú hodnotu novoemitovaných akcií dlžníka, ktorých nadobudnutím majú byť uspokojené pohľadávky dotknutých veriteľov v rozsahu

100 % (po navýšení základného imania dlžníka v sume zodpovedajúcej hodnote zistených pohľadávok dotknutých veriteľov). Uvedené sa netýka sťažovateľa, ktorého uspokojenie podľa plánu ma byť realizované priamym plnením jeho pohľadávky v plnom rozsahu v ustanovenej lehote.

7. Sťažovateľ ďalej namieta aj nesprávne a nedostatočne odôvodnené závery okresného súdu pri vyhodnotení existencie, resp. neexistencie rozporu plánu so spoločným záujmom veriteľov ako ďalšieho dôvodu na zamietnutie plánu podľa § 154 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Podľa sťažovateľa veriteľom, ktorých pohľadávky majú byť podľa plánu uspokojené nadobudnutím akcií dlžníka, nebude poskytnuté žiadne reálne plnenie, ako minoritní akcionári nebudú mať reálny vplyv na podnikanie dlžníka a ani žiadnu možnosť domáhať sa neúčinnosti plánu. Plán pri týchto veriteľoch počíta s odhadovanou hodnotou akcií, ktorá berie do úvahy budúce výnosy, ktoré pretavuje do aktuálnej hodnoty akcií stanovenej metódou diskontovanej cash flow ku dňu emitovania akcií, pričom správnosť takto stanovenej ceny bude overiteľná až v priebehu, resp. na konci plnenia plánu, čím je podľa sťažovateľa týmto veriteľom upretá možnosť domáhať sa svojich práv v prípade neuspokojenia ich pohľadávok. Vo vzťahu k veriteľom, ktorí majú byť podľa plánu uspokojení priamym plnením pohľadávok v určenej lehote, ako to je aj v prípade sťažovateľa, sťažovateľ namieta neprimerane dlhú lehotu splatnosti pohľadávok 59 mesiacov, počas ktorých nemajú žiadnu možnosť domáhať sa neúčinnosti plánu. V súvislosti s takýmto posunutím lehoty plnenia už splatných pohľadávok v skupine veriteľov verejnoprávnych pohľadávok dochádza podľa neho aj k poskytnutiu nedovolennej štátnej pomoci dlžníkovi.

8. Na základe takto vymedzenej sťažnostnej argumentácie sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, predmetné uznesenie zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a prizná sťažovateľovi náhradu trov konania.

## II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

12. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom. Ustanovenie § 20 zákona o ústavnom súde sa v celom rozsahu vzťahuje aj na sťažnosť podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde.

14. Sťažovateľ k sťažnosti pripojil splnomocnenie na svoje zastupovanie Advokátskou kanceláriou ECKER – KÁN & PARTNERS, s. r. o., Námestie Martina Benku 9, Bratislava, za ktorú konal konateľ a advokát JUDr. Matej Kán (okrem iného v konaniach pred ústavným súdom vyvolaných, súvisiacich, resp. vyplývajúcich z reštrukturalizačného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 26 R 3/2016) a substitučné splnomocnenie udelené Advokátskou kanceláriou ECKER – KÁN & PARTNERS, s. r. o., Námestie Martina Benku 9, Bratislava, pre advokátsku kanceláriu SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, za ktorú konal konateľ a advokát JUDr. David Soukeník (v obdobnom rozsahu, ako je rozsah splnomocnenia vymedzený v základnom splnomocnení). Sťažovateľ s udelením substitučného splnomocnenia tretej osobe v rozsahu základného splnomocnenia výslovne súhlasil v základnom splnomocnení. V úvode sťažnosti poukazuje na takto udelené substitučné splnomocnenie a aj v jej závere je ako zástupca sťažovateľa označený už jeho substitučný zástupca, ktorý sťažnosť spísal, a s tým, že koná v zastúpení sťažovateľa, ju aj podpísal.

15. Ústavný súd vyslovil neprípustnosť substitučného zastúpenia advokátov v konaní pred ústavným súdom v rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 339/2012 zo 4. júla 2012, sp. zn. I. ÚS 422/2015 zo 7. októbra 2015 a sp. zn. I. ÚS 420/2017 z 31. augusta 2017 (sudca spravodajca JUDr. Brňák) a sp. zn. II. ÚS 474/2015 z 5. augusta 2015 (sudca spravodajca JUDr. Kohut), všetky s odkazom na rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. Rvp 1996/2009 (týkajúceho sa podpisovania sťažnosti advokátskym koncipientom splnomocneného advokáta). Na druhej strane ústavný súd substitučné zastúpenie advokáta iným advokátom pri spísaní a podpísaní sťažnosti, ako aj zastupovaní v konaní pred ústavným súdom v plnom rozsahu okrem iného akceptoval v konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 25/2015, ktoré bolo ukončené rozhodnutím z 18. februára 2015, resp. v konaniach ukončených rozhodnutiami ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 545/2015 z 9. decembra 2015 a sp. zn. I. ÚS 264/2016 zo 17. augusta 2016 (sudca spravodajca JUDr. Ľalík) a sp. zn. I. ÚS 204/2017 z 19. apríla 2017 (sudkyňa spravodajkyňa JUDr. Mochnáčová).

16. Ústavný súd napriek odlišným záverom pléna ústavného súdu, jednotlivých senátov ústavného súdu, ako aj samotného I. senátu ústavného súdu v otázke posudzovania splnenia náležitostí sťažnosti podľa § 20 ods. 1 tretej vety zákona o ústavnom súde, pokiaľ sťažnosť nie je podpísaná splnomocneným advokátom, ale len advokátom, ktorému sťažovateľom splnomocnený advokát udelil substitučné splnomocnenie, resp. inak povedané, v otázke prípustnosti substitučného zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, napriek I. senátom preferovanému názoru o neprípustnosti takého zastúpenia odmietol sťažnosť sťažovateľa pre nesplnenie predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z obdobných dôvodov, ktoré podrobne vymedzil vo svojich skorších rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 339/2012 zo 4. júla 2012, sp. zn. I. ÚS 422/2015 zo 7. októbra 2015 a sp. zn. I. ÚS 420/2017 z 31. augusta 2017.

17. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), resp. Civilného sporového poriadku alebo Trestného poriadku.

18. Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde). Inak povedané, každý návrh bez výnimky musí spĺňať všeobecné náležitosti. Všeobecné náležitosti sa týkajú formy a obsahu návrhu. Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

19. V prípadoch obligatórneho zastúpenia navrhovateľa advokátom v konaní pred ústavným súdom (čo platí aj v danej veci, pozn.) je základným procesným prameňom práva ustanovenie § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Citované zákonné ustanovenie procesného poriadku (vo vzťahu k iným právnym predpisom ide o predpis *lex specialis*) vymedzuje nevyhnutné náležitosti právneho zastupovania v konaní pred ústavným súdom, ktoré musia byť splnené a ktoré nie je možné zmluvne ani inak obmedziť. Napr. podľa Jána Drgonca *„zákon, ktorý nie je predmetom odkazu zákona o ústavnom súde, nepredstavuje prameň práva vo veciach ochrany ústavnosti. Týka sa to predovšetkým zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii... a jeho úpravy umožňujúcej advokátovi nechať sa zastupovať iným advokátom alebo advokátskym koncipientom... Advokát zastupujúci pred ústavným súdom SR sa nemôže nechať zastúpiť podľa zákona o advokácii, lebo zákon o ústavnom súde takú možnosť nepozná. Je to logický dôsledok významu ochrany ústavnosti, pri ktorej nemôže byť priestor na obštrukciu pri zastupovaní účastníka konania.“* (Drgonec J. Ochrana ústavnosti Ústavným súdom Slovenskej republiky. Paneurópska vysoká škola. 2010, s. 148). K subsidiárnemu použitiu Občianskeho súdneho poriadku, resp. Trestného poriadku (pozri bod 9) Ján Drgonec ďalej hovorí, že *„k primeranému použitiu Občianskeho súdneho poriadku alebo Trestného poriadku v konaní pred Ústavným súdom SR nemôže dôjsť vždy, keď to platný právny poriadok nevyklučuje, či dokonca keď to nezakazuje..., musí existovať právny dôvod pre uplatnenie danej normy v konaní pred ústavným súdom“* (Drgonec J. Ochrana ústavnosti Ústavným súdom Slovenskej republiky. Paneurópska vysoká škola. 2010, s. 132 a 144).

20. V tejto veci je zrejmé, že konateľ a advokát obchodnej spoločnosti, ktorej predmetom bolo poskytovanie právnych služieb, ktorý mal podpísané splnomocnenie od sťažovateľa na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, udelil substitučné splnomocnenie inému advokátovi, čo je v konaní pred ústavným súdom vylúčené. Oprávnenosť substituenta (iného advokáta) vypracovať návrh a podpísať ho v mene sťažovateľa, ktorý ho na to výslovne nesplnomocnil, teda nemožno v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pred ústavným súdom akceptovať.

21. Ústavný súd v tejto veci na základe uvedeného uzatvára (bez toho, aby sa zaoberal námietkami sťažovateľa, pozn.), že vzhľadom na nerešpektovanie *lex specialis* (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) treba považovať substitučné splnomocnenie pripojené k sťažnosti *prima facie* za zákonne neprípustné, pretože predložená sťažnosť bola vypracovaná a podpísaná výlučne advokátom, ktorého nesplnomocnil priamo sťažovateľ na svoje zastupovanie v konaní pred ústavným súdom v súlade s požiadavkou uvedenou v § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Návrh, ktorý nemá všetky zákonom ustanovené náležitosti (podpísanie návrhu na to určenou osobou takouto náležitosťou nepochybne je, pozn.), nie je spôsobilý vyvolať začatie konania. Ústavný súd má právo taký návrh odmietnuť.

22. Ústavný súd pripomína, že takýto nedostatok návrhu (sťažnosti) nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti, ak sťažovateľ disponuje kvalifikovaným právnym zastúpením – advokátom. Uvedený záver vyplýva zo stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, IV. ÚS 322/2010, IV. ÚS 399/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 267/2010, II. ÚS 309/2010, III. ÚS 262/2010, III. ÚS 210/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010...).

23. Ústavný súd už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky,

a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

24. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní pre nesplnenie náležitostí predpísaných zákonom o ústavnom súde (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v petite jeho sťažnosti.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2017